

Tavoitteena tasavertaisempi syövänhoito

TEKSTI: KAROLIINA HEIMO
KUVA: VILJA PURSIAINEN

Euroopan komission keväällä 2021 julkaistu syövänhoitostrategian suunnitelma on paitsi poliittinen sitoumus syövän vastaiseen kamppailuun, myös askel kohti entistä vahvempaa Euroopan terveysunionia.

– Syövänhoito on erinomainen esimerkki siitä, miksi EU:ta ja yhteistyötä terveyden alueilla tarvitaan, sanoo europarlamentaarikko **Sirpa Pietikäinen**.

Pietikäinen on MEPs Against Cancer -ryhmän jäsen Euroopan parlamentissa.

Hän kertoo, että yhteisiä toimia tarvitaan niin syöpien ennaltaehkäisyyn, varhaiseen havaitsemiseen, diagnosointiin ja hoidon tasavertaisuuden lisäämiseen kuin potilaiden ja syövästä parantuneiden elämänlaadun parantamiseen.

– Yhteiskunnan ykkösvastuu on pitää huolta asioista, joihin ihminen ei pysty itse vaikuttamaan. Näihin kuuluvat muun muassa työperäisten syöpäehkäisy, liikenteen päästöt ja ilmanlaatu. Vielä ei kiinnitetä riittävästi huomioita uudenlaisiin riskeihin kuten hormonihäiriöihin, joilla tarkoitetaan hormonien tasapainoa häiritseviä kemikaaleja. Ilman, että vähennämme radi-

Syöpäkuolemien määrä uhkaa kasvaa neljänneksellä EU-maissa vuoteen 2035 mennessä, koska ympäristön syöpäriskejä kasvavat. EU:n yhteisiä toimia tarvitaan ennaltaehkäisyyn, tutkimukseen ja hoitoon, nopeasta diagnosoinnista potilaiden elämänlaadun parantamiseen.

kaalisti yhteisiä syöpäaltistuksia, emme voi vähentää myöskään syöpäkuolemien määrää.

Tarkoitus ei ole sivuuttaa henkilökohtaisia elämäntapatekijöitä. Niihin paras keino on mittava ja jatkuva neuvonta ja viestintä.

Seulonnoilla suuria mahdollisuuksia

Euroopan parlamentin syövänhoitostrategian loppuraportin toimenpide-ehdotuksista Pietikäinen nostaa esille yhdenvertaisuuden. Sillä ei saa olla merkitystä, asuuko henkilö Kuusamossa vai Tampereella, seulontojen ja hoidon pitää toimia samalla tavalla. Yhtä lailla asuinpaikka, koulutustaso tai muut demograafiset tekijät eivät saisi olla syövän diagnosoinnin tai hoidon laadun este laajassa eurooppalaisessa mittakaavassa.

Valitettavasti tähän on matkaa, sillä itäeurooppalaisella potilaalla on tällä hetkellä 30 prosenttia pienempi mahdollisuus selvitä syövästä länsieurooppalaiseen hoitoon verrattuna.

– Suomessa olemme jäljessä esimerkiksi ihosyöpien seulonnoissa. Niissä olisi paljon voitettavaa, sillä seulon-

1 Ilman toimia syövästä voi kehittyä suurin kuolinsyy EU:ssa.

2 Vuonna 2020 Euroopan unionissa diagnosoitiin syöpä 2,7 miljoonalla ihmisellä.

3 Syöpä aiheuttaa Euroopassa vuosittain 1,3 miljoonaa kuolemaa.

4 Vuoteen 2035 mennessä syöpäkuolemien määrä uhkaa kasvaa 24 %:lla.

5 Noin 40 % syöpätapauksista on ehkäistävissä.

6 Euroopassa on arviolta yli 12 miljoonaa syövästä parantunutta, joista noin 300 000 on lapsia.

7 Euroopan unioni kattaa 10 % maailman väestöstä, mutta jopa neljäsosa kaikista syöpätapauksista diagnosoidaan sen jäsenmaissa.

takustannukset ovat matalat ja tapausten havaitseminen tehokasta.

Rahasto mahdollistaisi kalliiden lääkkeiden nopean käyttöönoton

Syöpätutkimus etenee vauhdilla ja on valtava mahdollisuus. Pietikäinen muistuttaa jälleen eurooppalaisen yhteistyön voimasta ja terveysunionin tarpeellisuudesta: tuloksia ei saavuteta maailman mittaluokassa, jos jokainen jäsenmaa yrittää yksin pysyä osaamisen, tutkimuksen ja lääkekehityksen huipulla.

Syöpähoidot personoituvat koko ajan tutkimuksen kehittyessä ja tiedon lisääntyessä. Kun ollaan uusien –

ja kalliiden – lääkkeitöiden kanssa tekemisissä, tärkeää olisi taata niiden nopea käyttöönotto. Pietikäinen on esittänyt eurooppalaista erityisrahastoa harvinaisten syöpien lääkkeille.

– Harvinaisten sairauksien kokonaiskustannus on hallittavissa; se on noin 6–10 % lääkehuollon kokonaiskustannuksista. Kun harvinainen sairaus iskee yhteen sairaalaan, kustannus on kuitenkin valtaisa. Tämä voi johtaa siihen, että hoitoja otetaan käyttöön epätasaisesti. On surullista, että lääkettä kehitetään, mutta hinta pysyy kalliina kun sitä ei osteta, ja ihmiset jäävät ilman hoitoa. Rahastomekanismi auttaisi uusien, kokeellisten lääkkeiden nopeassa käyttöönotossa.

Syöväntorjunnan kuusi tärkeintä asiaa Sirpa Pietikäisen mukaan:

- 1 ENNALTAEHKÄISY
- 2 KATTAVAT SEULONNAT
- 3 NOPEA DIAGNOSOINTI
- 4 HOITON PÄÄSY
- 5 JATKUVA JÄLKISEURANTA
- 6 POTILAIEN SAAMA TUKI KUNTOUTUMISESSA SEKÄ TYÖHÖN JA ARKEEN PALAAMISESSA